

अधिवस्त्रं त्रि० अध्याष्टतं वस्त्रं येन प्रा० व० । उपरिनिहितं वस्त्रे । “यज्ञेभिराष्टतोऽधिवस्त्रा बधूरिवेति” ऋ० ८, २६, १३, अधिवस्त्रा उपरिनिहितवस्त्रेति भा० ।

अधिवाक पु० अधि-वच-घञ् । पक्षपातेन वचने । “तमिभ्येभु हितेष्वधिवाकाय हरन्ति” इति ऋ० ८, १५, ५, “अधिवाकाय पक्षपातवचनायेति” भा० ।

अधिवास पु० अधि+वस निवासे-घञ् । निवासे “श्रीः केशभारिहृदयैककृताधिवासेति” देवीभा० । अधि+वास सुरभीकरणे भावे घञ् । सौरभे “ककुब्जिकन्यावज्ञान्त-वांसलभ्याधिवासयेति” भाषः “अधिवाससृष्टयेव मारुत” इति रघुः । अधिवासयति देवता अनेन अधि+वस-णिच् करणे घञ् । यज्ञारम्भपूर्वदिवसे देवतास्थापनादि-कर्मणि । “अधिवासः परेऽह्नोति” स्मृतिः “मध्यरात्रेऽधि-वासयेदिति” सत्युक्तेस्तस्य पूर्वद्युर्मध्यरात्रे कर्त्तव्यता । “आत्ययिकेषु कार्येषु सद्यएवाधिवासये” दित्युक्ते यांदिनेऽपि कर्त्तव्यता । गन्धमाख्याद्यैः संस्कारे च ।

अधिवासनं न० अधिवासयति स्थापयति देवता अनेन अधि+वस-णिच् ल्युट् । यागपूर्वदिने देवताद्यावाहनपूर्वक-पूजनादिकर्मभेदे । अधिवास्यते सुरभीक्रियते अधि+वास सुरभीकरणी भावे ल्युट् । गन्धमाख्यादिभिः सुरभीकरणरूप-संस्कारभेदे तद्गव्याणि च “मही गन्धः शिला धान्यं दूर्वा पुष्पं फलं दधि । घृतं स्वस्तिकसिन्दूरं शङ्खकज्जलरोचनाः । सिद्धार्थं काञ्चनं रौप्यं ताम्रचामरदर्पणम् । दीपः प्रश-स्तिपात्रञ्च विज्ञेयमधिवासने” इति स्मृत्युक्तानि वेद्यानि । “सायं षष्ठ्यान्तु कर्त्तव्यं पार्वत्या अधिवासनमिति” पुरा० ।

अधिवासितं त्रि० अधि+वास-सुरभीकरणे कर्मणि क्त । सुरभीकृते गन्धमाख्यादिभिः कृतसंस्कारे । अधि+वास-निवासे णिच् कर्मणि क्त । कृताधिवासने देवादौ ।

अधिवाहनं न० अधि+वह-णिच्-ल्युट् । उपरि प्रापणे वाहने, च । विभ० अव्ययी० । वाहनं यानमधिकृत्ये-त्यर्थे अव्य० ।

अधिविकर्त्तनं न० अधि+वि+कृत-छेदने ल्युट् । अत्यन्त-च्छेदने “आशासनं विशासनमथो अधिविकर्त्तनमिति” ऋ० १०, ८५, ३५ ।

अधिविद्यं अव्य० विद्यायां विभक्त्य० अव्ययी० । विद्यामधि-कृत्येत्यर्थे । “अधिविद्यं प्रकाशते इति” वाक्यपदीयम् ।

अधिविद्वा स्त्री अधि+विद्-लाभे कर्मणि क्त । कृताधि-वेदनायां यस्या उपरि विवाहान्तरं कृतं तस्यां स्त्रियाम्

“अधिविद्वा तु यानारी निर्गच्छेदुषिता गृहादिति” मनुः ।

अधिविद्वस्त्रियै देयमाधिवेदनिकं सममिति” याज्ञ० ।

अधिवेत्तु पु० अधि+विद्-लाभे कर्त्तरि ढच् । विवाहोत्तरं विवाहान्तरकर्त्तरि ।

अधिवेदं अव्य० वेदे-विभक्त्य० अव्ययी० । वेदमधिकृत्येत्यर्थे । अधि+विद्-भावे घञ् । विवाहोत्तरं विवाहान्तरकरणे पु०

अधिवेदनं न० अधि+विद्-लाभे भावे ल्युट् । विवाहोपरि-विवाहान्तरकरणे । तत्र नियुक्तादि ठक् । अधिवेदनिकम् अधिवेदनविषयनियुक्ते तत्रलब्धे च धनादौ त्रि० । “अधिविद्वस्त्रियै देयमाधिवेदनिकं सममिति” याज्ञ० । “अधिवेदनिकाद्यां च स्त्रीधनं परिकीर्त्तितमिति” स्मृतिः । अधिवेदनकालनिमित्ते तु मत्कृतवज्जविवाहवादे विस्तरत उक्ते ततएवावसेये ।

अधिवेदनीयं स्त्री अधि+विद्-लाभे कर्मणि-अनीयर् । यद्विवाहोपरि विवाहान्तरकरणयोग्यं तादृश्यां स्त्रियाम् । कर्मणि यत् । अधिवेद्याप्यत्र स्त्री । “बन्ध्याष्टमेऽधिवेद्याब्दे” इति मनुः । [ल्युट् । पाचने ।

अधिअपणं न० अधि+आ-पाके णिच्-पुक् ह्रस्वस्य भावे अधिअथ पु० अधि+श्री-पाके भावे अच् । चूत्तग्रासपरिस्था-पनरूपे विलिप्तित्तेतुभूते व्यापारे, पाके ।

अधिअथयणं न० अधि उपरि अथयणं पाकार्यं स्थापनं श्रीज्-भावे ल्युट् । चूत्तग्रा उपरि स्थापने, तत्पूर्वकपाके च । अधिश्रीयते पच्यतेऽत्र, आधारे ल्युट् ङीप् । चूत्तग्राम् (आका) इति, (चूला), इति च ख्यातायाम् स्त्री ।

अधिअथयणीयं त्रि० अधिअथयणाय पाकाय हितम् छ । पाक-साधनपात्रे । अधिअथयतमर्हति अधि+श्री-पाके अर्हाद्यं कर्मणि अनीयर् । पाकार्हे वस्तुनि त्रि० ।

अधिअथयतवै अव्य० अधि+श्री-पाके वेदे कृत्यार्थे तवै । पचनोये “गौरेव दुग्धमधिअथयतवै ब्रूयादिति” वेदः ।

अधिश्री त्रि० अधिका श्रीर्थस्य । अधिकशोभान्तिने अधिक-सम्पत्तिमति च “इयं महेंद्रप्रभृतीनाधिअथय” इति कुमा० “समादिदेशाधिकृतानधिश्रीरिति” रघुः ।

अधिषवणं न० अधिषयते सोमः यत्र अधि+षू अभिषवे आधारे ल्युट् । सोममिषवसाधनचर्मादिपात्रे । “अंशू-निव यावामिषवणे” इति वेदः । भावे ल्युट् । अभिषवे ।

अधिषवण्या त्रि० अधिषवणाय हितम् यत् । अभिषवसाधने फलके । “यत्र द्वाविष जघनाधिषवण्या कृता” इति ऋ० १, २८, २ अधिषवण्या उभे अधिषवणफलके इति भा० ।